

การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Creative Thinking Skills and Learning Achievement Using Lesson Study by Synectics in The S 23102 Social Studies Subject for Grade 9 Students

หัตถยา เคราะห์ดี^{1*} และ อังคณา ตุงคะสมิต²

Hatthaya Khohdee^{1*} and Angkana Tungkasamit²

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Khon Kaen University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assistant Professor, Social Studies Program, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้องเรียนที่ 1 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนน้ำพองศึกษา จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบ การสอน Synectics สารระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เศรษฐกิจกับการพัฒนาประเทศ จำนวน 6 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน แบบบันทึกการสะท้อนการสังเกตชั้นเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นวางแผนการสอนร่วมกัน (Planning) 2. ขั้นนำไปใช้และสังเกตการสอนร่วมกัน (Implementing And Observing) 3. ขั้นการอภิปรายผลสะท้อนผลพบาท่วมกัน (Discussing And Reflecting) เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่อาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย และนักเรียน ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน อีกทั้งนำไปสู่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อีกด้วย 2) ผลการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.00 และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 73.33 ซึ่งสูงกว่า

*Corresponding author. Mobile: +66 (0) 8 1059 9382

Email address: pooroo31@gmail.com

เกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics พบว่า มีนักเรียนที่ทดสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 73.33 และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 77.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: ทักษะความคิดสร้างสรรค์, กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study), รูปแบบการสอน Synectics

Abstract

The objectives of this research study are 1) to develop the learning management plan, 2) to develop the creative thinking skills, and 3) to develop the learning achievement with Lesson Study approach by using the Synectics model. The sample group included 30 students from Grade 9 Room 1 who were studying in the 2nd semester of Academic Year 2015 at NampongSuksa School. The samples were drawn by Purposive Sampling. The research tools were 1) the operational experiment tools consisting of six learning management plans made by Lesson Study approach by using the Synectics model in Economics subject, Learning Unit 1: Economic and Development of the Country, 2) the research result reflection tools consisting of participation records of the learning management plan, result records of the learning management plan, classroom observation records, reflection records of the classroom observation, and interview forms, and 3) the research evaluation tools which were learning achievement tests and creative thinking evaluation forms. The findings revealed that 1) the application of Lesson Study approach, consisting of 3 steps: 1) collective planning, 2) implementation and observation, and 3) discussion and reflection, was the development of learning management that required the collaboration between the researcher, the assistant researcher and the students who developed and revised the learning management plan in order to create effective learning and to develop creative thinking skills and learning achievement. 2) According to the results of development of the creative thinking skills with Lesson Study approach by using the Synectics model, 80.00 percent of the students passed the criteria and obtained the average score of 73.33 percent which was higher than the specified criteria. 3) According to the results of development of the creative thinking skills with Lesson Study approach by using the Synectics model, 73.33 percent of the students passed the criteria and obtained the average score of 77.11 percent which was higher than the specified criteria.

Keywords: Creative Thinking Skills, Lesson Study, Synectics Teaching Model

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมโลกเป็นระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และการค้าแบบไร้พรมแดน มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสารเป็นอย่างมาก สังคมโลกจะแคบลง มีการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรม มากขึ้น การเมืองแบบเสรีประชาธิปไตยได้รับการนิยมและเป็นที่ยอมรับทั่วโลก เพื่อให้การพัฒนาคนไทย ให้มีชีวิต

ที่มีคุณภาพในสังคมยุคใหม่ จึงส่งผลให้เกิด การปฏิรูปการศึกษาของไทย โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวดที่ 1 มาตรา 6 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต

สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในหมวด 4 มาตรา 22 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตาม ธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

การศึกษาให้ความสำคัญในการขับเคลื่อน ประชาคมอาเซียน โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาส ในการพัฒนาด้านต่างๆ อาทิ การศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรม นวัตกรรม การส่งเสริมการป้องกันคุณภาพ การทำงานและการประกอบการ รวมถึง การเข้าถึง เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัย การพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญแก่การแก้ ปัญหาระยะยาวของประเทศ พร้อมทั้งให้ความสำคัญ ต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของนักเรียนในวิชาสำคัญ ที่อาจส่งผลกระทบ โดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูง ส่งผล ต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันกับ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคม ในทุกมิติรอบด้าน ดังนั้น การเสริมสร้างองค์ความรู้ (Content Knowledge) ทักษะเฉพาะทาง (Specific Skills) ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน (Expertise) และสมรรถนะของ การรู้เท่าทัน (Literacy) จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ในการเรียนรู้ยุคสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย กระบวนการแก้ปัญหาชีวิต และสังคม ดังนั้นกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงช่วย ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์ การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม และการจัดสรร ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจ ถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และ

ผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และ มีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

ความล้มเหลวของการปฏิรูปการศึกษาของไทย ส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากความด้อยคุณภาพของระบบ การถ่ายทอดความรู้และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งหลังจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ได้มีการประเมินมาตรฐานการศึกษา แห่งชาติ พบว่า ในมาตรฐานที่ 4 ซึ่งเป็นมาตรฐาน ที่ต้องการปฏิรูปมาก ได้แก่ มาตรฐานผู้เรียน ด้านความ สามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ พบว่า มีเพียงร้อยละ 11.1 เท่านั้น สอดคล้องกับนักเรียน โรงเรียนน้ำพองศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่นักเรียน ส่วนใหญ่ยังขาดความกระตือรือร้น ด้านการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ขาดทักษะการเรียนรู้ การคิดสร้างสรรค์ การเชื่อมโยงบทเรียน และการสืบค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง นอกจากนี้การเรียนการสอนในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังคง เป็นการสอนแบบดั้งเดิม สาเหตุที่สำคัญ ซึ่งเป็นอุปสรรค ต่อการเปลี่ยนแปลงการสอน คือ ผู้สอนจบการศึกษามา ด้วยวิธีการสอนแบบเก่า ความคิดที่ว่า การสอนแบบใหม่ เหมาะสมกว่าดีกว่าแบบเดิมจึงไม่ชัดเจน ทำให้แรงจูงใจ ของผู้สอนที่จะเปลี่ยนการสอนจึงมีไม่มาก

บทบาทของครูควรเปลี่ยนจากการเป็นผู้ให้ความรู้ มาเป็นผู้จัดการเรียนรู้ คือ สอนและถ่ายทอดความรู้ ให้น้อยลง (Teach Less) แต่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติ ด้วยตนเองในการแสวงหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ให้มากขึ้น (Learn more) การใช้วิธีการศึกษาชั้นเรียน (LessonStudy) จึงเป็นนวัตกรรมแนวทางหนึ่งที่จะ สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ นอกจากนี้ ยังช่วยในการพัฒนา วิชาชีพครู เพราะเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ครูได้ปรับปรุง การสอนด้วยตัวของครูเอง และ เป็นการผลักดันให้ครู เกิดความรู้สึกรักที่จะพัฒนาวิชาชีพครูภายใต้กระบวนการ ปรับปรุงการสอนด้วยตัวครูเองอยู่ ตลอดเวลา เห็นได้ว่า เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการพัฒนาศักยภาพของครูและ เพื่อเตรียมแนวทาง ในการปฏิรูปการเรียนรู้ของครู

โดยใช้กระบวนการพัฒนาวิชาชีพรูท ที่เรียกว่า การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอันจะมีผลให้เกิดผลดีต่อ การปรับเปลี่ยนการสอนของครู และการเรียนของนักเรียน รวมถึงการพัฒนาประเทศ จะดำเนินไปได้ด้วยดีย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสำคัญ ฉะนั้นการพัฒนาคุณภาพของประชากรจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีลักษณะประการหนึ่ง คือ มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพของสังคม ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความพร้อมให้ผู้เรียนเป็นผู้รอบรู้ตลอดชีวิต เป็นพื้นฐาน สำคัญในการพัฒนาดนเอง รูปแบบการสอน Synectics จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน

จากความสำคัญที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) และรูปแบบการสอน Synectics มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมุ่งให้นักเรียนฝึกการใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การแสดงความคิดเห็น สร้างสรรค์งานใหม่ๆออกมา โดยอาศัยทักษะการคิด โดยการอุปมาคิดเปรียบเทียบ รวมถึงรู้จักการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีศักยภาพ และตามความสามารถ ของตนเองเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ของประเทศชาติต่อไป ผู้วิจัยจึงได้แนวคิดที่จะทำวิจัย การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics สารระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยให้นักเรียนร้อยละ 70 มีผลคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

3. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics สารระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยให้นักเรียนร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้องเรียนที่ 1 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนน้ำพองศึกษา จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการสอน Synectics

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ระเบียบวิธีวิจัย รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) ตามแนวคิดของเลวิส (Lewis, 2002) โดยมีกิจกรรม ในกระบวนการวิจัยประกอบไปด้วย การวางแผนการสอนร่วมกัน (Planning) การนำไปใช้ และการสังเกตการสอนร่วมกัน (Implementing And Observing) และการอภิปรายผลสะท้อนผลบทบาทร่วมกัน (Discussing And Reflecting) โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอน ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา โดยศึกษาและ

วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนน้ำพองศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กำหนดเนื้อหาสาระเศรษฐศาสตร์ที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและรูปแบบการสอน Synectics เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการวิจัยโดยใช้ขั้นตอนกรรมวิธีการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นวางแผนการสอนร่วมกัน (Planning)

โดยกำหนดตารางเวลาการทำงานร่วมกันกับผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 ท่าน คือ นายนำพงศ์ สุขสบาย และ นายพงศ์เทพ สำเภาแก้ว ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนน้ำพองศึกษา ในเรื่องวัน เวลาสำหรับประชุมวางแผนจำนวนครั้ง ของการประชุม วัน เวลาสำหรับพัฒนาบทเรียน การกำหนดช่วงเวลาการนำบทเรียนไปใช้ จากนั้นศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินร่วมกันกับผู้ช่วยวิจัย เพื่อให้ทำงานมีความเข้าใจตรงกันก่อนศึกษาบทเรียน และวางแผน ออกแบบ และเขียนแผน การจัดการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้ช่วยวิจัยกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics จำนวน 6 แผน การจัดการเรียนรู้

2. ขั้นนำไปใช้และการสังเกตการสอนร่วมกัน (Implementing And Observing)

นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมกันเขียนกับผู้ช่วยวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจะใช้แผนการจัดการเรียนรู้

ที่สร้างขึ้นจำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวนในการทดลองจัดการเรียนรู้ 6 ชั่วโมง ทำการสังเกตชั้นเรียน เช่น พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกระหว่างทำกิจกรรม ดำเนินการสังเกตระหว่างที่ผู้วิจัยกำลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันสังเกตชั้นเรียนและเก็บรวบรวมข้อมูล ลงในแบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พร้อมทั้งผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบในการอภิปราย และสะท้อนผลบทเรียน

3. การอภิปรายผลสะท้อนผลบทบาทร่วมกัน (Discussing And Reflecting)

ผู้ช่วยวิจัยและผู้วิจัยร่วมกันวิเคราะห์ และประเมินอภิปรายและสะท้อนผลร่วมกันเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอนไปในคาบนั้นๆ ที่ทำการทดลอง โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกการสังเกต เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อมูลในการสะท้อนผลร่วมกันกับผู้ช่วยวิจัย จากนั้นจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงและพัฒนาแล้วไปทดลองจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป โดยมีผู้ช่วยวิจัยปฏิบัติงานลักษณะนี้ เช่นเดิมเป็นไปจนสิ้นสุดการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ตามที่กำหนดไว้ในระยะเวลาทำ การทดลองวิจัยจำนวน 6 ชั่วโมง

ขั้นที่ 3 หลังจากการปฏิบัติการวิจัยโดยใช้ขั้นตอนกรรมวิธีการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study)

การปฏิบัติการวิจัยโดยใช้ขั้นตอนกรรมวิธีการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ไปจนสิ้นสุดชั่วโมงสุดท้ายในการทดลองจำนวน 6 ชั่วโมงแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์พร้อมกันทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ

ขั้นที่ 4 นำข้อมูลและผลจากการสะท้อนผลเชิงพฤติกรรม

ผลจากการสังเกตการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ และการทดสอบวัดทักษะความคิดสร้างสรรค์ และการทดสอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาวิเคราะห์ข้อมูลเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย ที่เกิดขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ขั้นที่ 5 เขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยทำเขียนรายงานผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และสรุปผลที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1. ขึ้นวางแผนการสอนร่วมกัน (Planning) 2. ขึ้นนำไปใช้และสังเกตการสอนร่วมกัน (Implementing And Observing) 3. ขึ้นการอภิปรายผลสะท้อนผลบทบาทร่วมกัน (Discussing And Reflecting) เป็นกระบวนการพัฒนาแผนการจัด การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน ในลักษณะที่ครู ต้องร่วมมือกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการสะท้อนผล เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย

1.2 การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics สารเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำพองศึกษา พบว่า นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคะแนนเฉลี่ย 24.80 คิดเป็นร้อยละ 73.33

1.3 พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกระบวนการ การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics สารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำพองศึกษา พบว่า นักเรียนที่ทดสอบผ่านเกณฑ์จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคะแนนเฉลี่ย 23.13 คิดเป็นร้อยละ 77.11

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิจัยในครั้งนี้พบว่า กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1. ขึ้นวางแผนการสอนร่วมกัน (Planning) 2. ขึ้นนำไปใช้และสังเกตการสอนร่วมกัน (Implementing And Observing) 3. ขึ้นการอภิปรายผลสะท้อนผลบทบาทร่วมกัน (Discussing And Reflecting) เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย และนักเรียน โดยมีการพัฒนาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนตลอดเวลา ในบริบทห้องเรียนจริงที่เน้นการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เริ่มต้นจากการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย การศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนน้ำพองศึกษา นำมาวิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนรู้ และดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics ร่วมกัน พร้อมทั้งประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละแผน รวมไปถึงการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์พฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย พฤติกรรม การเรียนของนักเรียน

รวมไปถึงบรรยากาศ ในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
ต่างๆ และนำมาสะท้อนผลร่วมกัน เพื่อหาจุดบกพร่อง
และแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆซึ่งสอดคล้องกับ
นฤมล ช่างศรี (2555) ที่กล่าวว่า ครูตระหนักเกี่ยวกับ
การปฏิบัติการสอนภายใต้บริบทการพัฒนาวิชาชีพครู
ซึ่งครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตัดสินใจให้นักเรียนได้
เลือกวิธีแก้ปัญหาตามคณิตศาสตร์ด้วยตัวเอง ครูควรเป็นผู้คอย
สังเกตและรวบรวมแนวคิดของนักเรียนขณะที่นักเรียนแก้
ปัญหา เสนอปัญหาที่มีความท้าทายเพื่อให้นักเรียนได้เข้า
สู่ปัญหา และสร้างปัญญาด้วยตนเอง รวมทั้งครูได้เรียนรู้
วิธีการคิดของนักเรียนและข้อบกพร่องในการสอน จาก
การสังเกตชั้นเรียน ซึ่งยังสอดคล้องกับฐิติวารี ศรีพรหม
(2556) ที่กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพของ
กระบวนการ Lesson Study ทำให้ได้แผนการจัดการเรียน
รู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการ
แก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุเกณฑ์ที่
กำหนดไว้

นอกจากกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson
Study) จะเป็นกระบวนการที่พัฒนาครูแล้ว เครื่องมือ
ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดการชั้นเรียน คือ แผนการจัดการ
เรียนรู้ยังได้ถูกปรับปรุงพัฒนา เพราะ เป็นแผนการจัดการ
เรียนรู้ที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างผู้วิจัย และ
ผู้ช่วยวิจัย จึงกล่าวได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้
ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้
รูปแบบการสอน Syntectics รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ทำการทดลองครั้งนี้
ได้ผ่านกระบวนการที่มีประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้
เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า กระบวนการศึกษาชั้นเรียน
(Lesson Study) เป็นกระบวนการพัฒนาแผนการจัดการ
เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพในชั้นเรียน ในลักษณะที่ครูต้อง
ร่วมมือกันวางแผนการจัดการเรียนรู้และการสะท้อนผล
เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ มีประสิทธิภาพ
นำไปสู่การพัฒนาการคิดรวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้วย

2.2 ผลการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson
Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Syntectics

พบว่านักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว จำนวน
24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และ
มีคะแนนเฉลี่ย 24.80 คิดเป็นร้อยละ 73.33 โดยวัดทักษะ
ความคิดสร้างสรรค์จากความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น
และความคิดริเริ่ม จากการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์นักเรียน
สามารถพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ตามเป้าหมาย
ที่กำหนดไว้ กล่าวได้ว่านักเรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์
ในทางที่ดีขึ้น สามารถคิดได้คล่อง คิดในสิ่งแปลกใหม่ และ
สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้อง
กับเปรมฤดี จารมีชัย (2544) ที่ว่า ความคิดสร้างสรรค์
จะประกอบด้วยความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่อง และ
ความคิดริเริ่ม และยังสอดคล้องกับ ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์
(2546) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถ
ของสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายมุม ซึ่งทำให้เกิดความคิด
แปลกใหม่ไปจากเดิม อันจะนำไปสู่การประดิษฐ์ หรือคิดค้น
สิ่งแปลกใหม่ ซึ่งในรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
ผู้วิจัยมีการตั้งคำถามเพื่อจุดประกายความคิดของนักเรียน
ให้เกิดความคิด และกล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งตรงกับ
ทอร์แรนซ์ ที่กล่าวว่า การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นั้น
เน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน คือ ครูควร
ส่งเสริมให้เด็กถามคำถามเพื่อให้เด็กค้นคว้าคำตอบ
ด้วยตนเอง ครูควรรับฟังด้วยความสนใจโดยไม่ด่วน
ประเมิน และกล่าวชมเชยเมื่อเด็กแสดงความคิดเห็น
ที่มีคุณค่า นอกจากนี้ อารี พันธมณี (2540) กล่าวว่า
ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
ของเด็กนั้น ควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมเพื่อให้เด็ก
เกิดความเข้าใจ รู้จักคิด คิดเป็น ครูควรปรับปรุงวิธี
การสอนและยืดหยุ่นเนื้อหาวิชาให้เกิดความเหมาะสม
ผู้วิจัยพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนด้วย
กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้

รูปแบบการสอน Synectics ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนอย่างเป็นระบบ และคิดหลากหลาย รู้จักเปรียบเทียบและมองเห็นบทเรียนแตกต่างไปจากเดิม นักเรียนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกันและระดมความคิดร่วมกันเพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ วิไลวรรณ ฮ่านต้า (2552) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ (Synectics) จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาคิดเป็นร้อยละ 90.02 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และนักเรียนมีพื้นฐานความคิด จนสามารถคิดขั้นสูงต่อไปได้

2.3 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics

จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า มีนักเรียนที่ทดสอบผ่านเกณฑ์จำนวน 22 คน คิดเป็น ร้อยละ 73.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคะแนนเฉลี่ย 23.13 คิดเป็นร้อยละ 77.11 ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เพื่อพัฒนาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งจากการพัฒนาตนเองของผู้วิจัย ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการนำความรู้และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมาร่วมกันศึกษาพัฒนากับครูท่านอื่น เพื่อร่วมกันพัฒนาตนเอง ทำให้เกิดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาความคิด รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอีกด้วย โดยผู้วิจัยใช้รูปแบบการสอน Synectics ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งรูปแบบการสอน Synectics เป็นการเรียนรู้หรือการแก้ปัญหาด้วยวิธีอุปมาอุปมัย เพื่อเปรียบเทียบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ หรือ

ตัดแปลงสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยให้แปลกใหม่ออกไป จึงถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ พรพหัส ถิ่นรัตน์ (2557) ได้ศึกษาผล การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สาระทัศนศิลป์ เรื่องการออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ และงานกราฟิก โดยใช้รูปแบบการสอนซินเนคติกส์ จากผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจำนวนร้อยละ 83.33 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 81.33

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษา หรือผู้ที่สนใจในการนำรูปแบบกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ไปใช้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังต่อไปนี้

1.1 การเปิดใจกว้างของผู้วิจัยต่อการสะท้อนกลับ และข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้ช่วยวิจัย เพื่อนำข้อมูล มาปรับปรุง และพัฒนาตนเองทั้งด้านการวางแผน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมในชั้นเรียนของผู้วิจัย จะทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาวิชาชีพ และส่งผลต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน

1.2 ผู้วิจัยต้องมีความมั่นใจในการใช้วิธีการสอนด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นขั้นตอน และมีการเรียนรู้ที่ส่งผลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียน

1.3 การเตรียมความพร้อมในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งการเตรียมการสอน สื่อการเรียนรู้ การเตรียมตัวของผู้วิจัย ทั้งนี้เพราะเป็นการเรียนด้วยกระบวนการ

ศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Synectics เป็นรูปแบบการเรียนที่นักเรียนไม่เคยเรียนมาก่อน ผู้วิจัยจึงต้องเตรียมการสอน ที่ดีและสร้างบรรยากาศการเรียนให้เกิดความไม่น่าเบื่อ สนุกสนาน เปิดอิสระการคิดให้นักเรียน จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนได้เป็นอย่างดี

1.4 การยื่นหยุ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งเรื่องเวลา และขั้นตอนในการจัดกิจกรรม เนื่องจากเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีจำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยควรบริหารเวลาให้เกิดความเหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง และร่วมอภิปรายแสดง ความคิดเห็นในการเรียนมากขึ้น เพื่อเป็นการสรุปและสะท้อนบทเรียนในแต่ละครั้งของการเรียนรู้

1.5 การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ผู้วิจัยต้องเปิดใจให้กว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนโดยไม่คิดหาเหตุผลในการตอบ แต่เปิดอิสระในการคิดอย่างสร้างสรรค์ เน้นให้นักเรียนได้คิดเอง ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่างๆ รวมไปถึงกล่าวคำชมเชยยกย่อง และให้กำลังใจแก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการออกแบบการวิจัยที่ใช้ขั้นตอนรูปแบบการสอน Synectics ให้มีความเหมาะสมกับรายวิชา สังคมศึกษา เพื่อให้การเรียนรู้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น การเปรียบเทียบอุปมาอุปมัย ทั้งนี้ นอกจากจะส่งผลให้เกิดการเรียนอย่างสร้างสรรค์แล้วจะส่งผลให้นักเรียนได้เนื้อหาความรู้อย่างครบถ้วนในบทเรียนนั้น

2.2 ควรมีการนำกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ไปใช้ในสถานศึกษาทุกสังกัด เพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัย หรือเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ช่วยให้สามารถนำกระบวนการไปใช้ได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาผลการนำกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ไปใช้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และระดับอื่นๆ ที่แตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้ เพราะกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) สามารถนำไปใช้ได้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). **ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวางศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). **ความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิตารีย์ ศรีพรหม. (2556). **การพัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน โดยกระบวนการ Lesson Study เรื่อง ประเด็นปัญหาสังคมกลุ่มประชาคมอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- นฤมล ช่างศรี. (2555). **ความเชื่อที่ครูตระหนักเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนภายใต้บริบทการพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. การศึกษาชั้นเรียน: นวัตกรรมเพื่อการปฏิรูปครู. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.** 32(2), 12-24.
- เปรมฤดี จารมีชัย. (2544). **การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้กิจกรรมการเขียนกับการสอนตามคู่มือครู.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรพัสส ถิ่นรัตน์. (2557). **ผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้สาระทัศนศิลป์ เรื่อง การออกแบบรูปภาพสัญลักษณ์และงานกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนซินเนคติกส์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาวิช ทองโรจน์. (2551, 9-13 พฤศจิกายน). **10 อาการที่ทำให้ต้องผ่าตัดใหญ่การศึกษาไทย.** บทความตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์. มติชนรายวัน, หน้า 4.
- รัชณี จรุงศิริวัฒน์ และคณะ. (2554). **ผลการใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และการจัดการเรียนรู้ตามแนวความคิด การศึกษาระบบเปิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.** โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถมศึกษา.
- ลัดดา ศิลาน้อย และคณะ. (2555). **เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำรายวิชาอาชีวศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมครูสังคมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่ประชาคมอาเซียน”.** ภาพสไลด์การพิมพ์.
- ลัดดา ศิลาน้อย และ อังคณา ตุงคะสมิธ. (2558). **การพัฒนารูปแบบกระบวนการศึกษาชั้นเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.** ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิไลวรรณ ฮ่านดำ. (2552). **ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ (SYNECTICS).** รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารี พันธุ์มณี. (2540). **คิดอย่างสร้างสรรค์.** กรุงเทพฯ: บริษัท ต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด.
- Albano, C. (1987). **The Effect of An Experimental Training Program on The Creative Thinking Ability of Adults.** Doctor’s Thesis Pemple University.
- Furquson, K. & Isara preeda, P. (1885). **Developing Creativity Gifted Children Program. Evaluation Report.** Lincoln: University of Nebraska.
- Heavilin. (1982). **The use of Synectics as aid to invention in college Composition.** Dissertation Abstracts Intentional. United state: International University.

Joyce, B. & Weil M. (1996). **Model of Teaching**.
5th ed. USA: A Simon & Schuster Company.

Kleiner. (1991). **The Effects of Synectics
Training on Student's Creativity and
Achievement in Science**. Dissertation
Abstracts Intentional. United state:
International University.

Lewis, C. and Perry, R. (2003). **Lesson Study
and Teachers Knowledge Development
: Collaborative Critique of a Research
Model and Methods**. N/A.

Leonor Aguilar. (2012). **The Impact of Lesson
Study on Intermediate Teachers' Abilities
to Teach Critical Thinking, Develop
Professionally, and Gain Efficacy**.
Retrieved July 21, 2015, from [http://
search.proquest.com/docview/963541185](http://search.proquest.com/docview/963541185)